

Asia: VN/25113/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi valtioneuvoston jäsenen tehtävään liittyvästä karensista sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

On tarpeellista, että valtioneuvoston jäsenten karensseja koskevalla lailla luodaan pelisäännöt siirtymätilanteisiin. Näin varmistetaan, ettei tiettyjä hallituksessa saatuja tietoja käytetä yksipuolisesti yhden intressitahon eduksi. Eturistiriitojen torjumiseksi on järkevää asettaa ajallisia rajoituksia ministerien siirtymiselle hallituksesta etujärjestöjen tai yritysten palvelukseen oman ministeriönsä toimialan tehtäviin.

Esitys on kannatettava ja sen tavoite tärkeä. Se suojaa yleistä etua ja luottamusta hallitusvallan käyttöön torjumalla ehdotetun karensisääntelyn keinoin ennalta mahdollisten eturistiriitatilanteiden syntymisestä aiheutuvaa luottamusvajeen uhkaa.

Euroopan neuvoston korruptionvastainen toimielin GRECO on suositellut, että Suomi laatii menettelytavat, joita ministerien on noudatettava toiminnassaan ministerikauden päätyttyä. Myös valtioneuvoston oikeuskansleri on pitänyt perusteltuna, että lailla säädettäisiin valtion intressit turvaavista menettelytavoista ministerin siirtyessä muihin tehtäviin. Virkamiesten karensisopimuksia koskevia säännöksiä käsitellessään eduskunnan perustuslakivaliokunta katsoi, että valtioneuvoston olisi syytä selvittää sääntelyn ulottamista ministereihin, ottaen kuitenkin sääntelyn sisällössä huomioon nimitysmenettelyn ja valtiosääntöisen aseman erityispiirteet (PeVL 35/2016 vp, s. 2).

Onkin perusteltua säätää asiasta lain tasolla, eikä jättää sitä nykytilan tavoin yleisten toimintatapojen tai kulloinkin toimivaltaisen hallituksen harkinnassa olevan valtioneuvoston periaatepäätösten ja mahdollisesti hallituskohteisesti tarkentuvasti toteutuvien valtioneuvoston jäsenten yhteisten sitoumusten varaan.

Esityksessä perustettavaksi ehdotettu riippumaton karenssilautakunta on hyvä taho arvioimaan karenssin edellytysten täyttymistä kussakin sille esitetyssä erillisessä tapauksessa. Myös esityksessä esitetyt seuraamusmaksut ilmoituksen laiminlyönnistä sekä karenssin rikkomisesta vaikuttavat oikeasuhtaisilta.

Sääntelyn vaikuttavuutta ja toimivuutta on kuitenkin uudistuksen toteutuessa syytä seurata sekä tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin sääntelyn tarkistamiseksi, mikäli sen soveltamisessa esiintyy haasteita.

liitto rp. Vihreä
Vihreä liitto rp. - puoluehallitus 17.5.2024